แนวคิดทางปรัชญาการศึกษาในบริบทของการศึกษาไทยระดับอุดมศึกษา

The concept of philosophy of education higher education

[1]เริงรณ ล้อมลาย, [2]สุการต์พิชา ปิยะธรรมวรากุล

[1]Roengron Lormlai, [2]Sukarnpicha Piyathamvarakul

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Faculty of Education, Ramkhamhaeng University

Email: suwapitcha@ru.ac.th

Received June 25, 2020; **Revised** July 7, 2020; **Accepted** September 30, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อเพื่อศึกษา เปรียบเทียบ สังเคราะห์ พัฒนา และสร้างรูปแบบแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาในบริบทของ การศึกษาไทยระดับอุดมศึกษา ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจกลุ่มตัวอย่างได้แก่ อาจารย์ผู้สอนคณะศึกษาศาสตร์และบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 177 คน โดยเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan แล้วสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ 6 ตัวเลือก มีค่า IOC เท่ากับ 0.96 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และทดสอบค่าไคสแควร์ ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในโน้มไปทางลัทธิปฏิรูปนิยม ด้านจุดมุ่งหมายการศึกษา โน้มไปทางลัทธิอัตถิภาวนิยม ด้านหลักสูตร โน้มไปทางลัทธิปฏิรูปนิยม ด้านผู้สอน โน้มไปทางลัทธิพุทธปรัชญา ด้านผู้เรียน โน้มไปทางลัทธิพิพัฒนาการนิยม ด้านสถาบันการศึกษา โน้มไปทางลัทธิปฏิรูปนิยม ด้านกระบวนการเรียนการสอน โน้มไปทางปฏิรูปนิยม ด้านการวัดและประเมินผล โน้มไปทางลัทธิปฏิรูปนิยม

2. ผลการเปรียบเทียบ พบว่าของบุคลากรที่มี สถานภาพ และวุฒิการศึกษา ต่างกันมีแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนประสบการณ์ในการทำงาน ต่างกันแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3. ผลการสังเคราะห์พบว่า ด้านจุดมุ่งหมายการศึกษา ลัทธิอัตถิภาวนิยม ด้านหลักสูตร ด้านสถาบันการศึกษา ด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้านการวัดผลประเมินผล ลัทธิปฏิรูปนิยม ด้านผู้สอน ลัทธิพุทธปรัชญา ด้านผู้เรียน ลัทธิพิพัฒนาการนิยม

4. ผลการสร้างรูปแบบการจัดการศึกษา และการจัดการเรียนrพบว่า ภาพรวม และองค์ประกอบส่วนใหญ่ เป็นลัทธิปฏิรูปนิยม ส่วน ผู้สอน เป็นลัทธิพุทธปรัชญา และผู้เรียน เป็นลัทธิพิพัฒนาการนิยม

คำสำคัญ: แนวคิดปรัชญา; การศึกษาไทย

Abstract

The purpose of this study was to study the comparison, synthesis, development, and modeling philosophy of education higher education. The study was a survey research. A sample of 177 cases was drawn from support personnel who are currently working in the Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, by using a table of Krejcie and Morgan, simple random sampling. Data were collected by questionnaire, a multiple–choice questionnaire with 6 selections with an IOC of 0.96. Data were analyzed using frequency distribution to find percentage and test Chi–square. The results of the study were as follows:

1. It was found that as a whole is inclined towards reformism educational objectives Inclined towards existentialism in curriculum, leaning towards reformism, instructor leaning towards Buddhist philosophy, learner leaning towards prosperity Institution Inclined towards reformism in the teaching and learning process Inclined towards popular reform measurement and evaluation Inclined towards reformism.

2. Comparison of personnel with status and educational background differences in educational philosophical concepts differed significantly at the .05 level, while the work experience was significantly different at the .05 level.

3. The result of the synthesis of new concepts Educational objectives Existentialism in curriculum for educational institutions in the teaching and learning process and evaluation and evaluation Reformist doctrine of Buddhist doctrine, learners, doctrine, prosperity, popularity.

4. The result of creating an educational management model. And the teaching and learning management of the Faculty of Education as a whole and the majority It is a reformist doctrine, while the teachings are Buddhism, philosophy and learners are a doctrine.

Keywords: Philosophy concepts; Thai education

บทนำ

การจัดระบบการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นหัวใจสำคัญในการศึกษาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน การจัดการศึกษาของไทยได้พยายามประยุกต์เอาแบบอย่างจากประเทศตะวันตกมาเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา ทำให้นักการศึกษาไทยในปัจจุบันมีความรู้สึกร่วมกันว่า “ประเทศไทยยังขาดปรัชญาการศึกษาที่เป็นของเราเอง” การที่คนไทยได้นำปรัชญาตะวันตกทุกปรัชญามาใช้ พบว่า มีความขัดเขินไปกันไม่ได้สนิท กับค่านิยมและนิสัยของคนไทย ผลที่สุด ปรัชญาของต่างประเทศที่นำเข้ามาใช้ดูเลื่อนลอยไร้ความหมาย และไม่ยังประโยชน์แก่การศึกษาของไทยเท่าที่ควร (เอกวิทย์ ณ ถลาง, 2523, หน้า 61–62)

แนวคิดทางปรัชญาการศึกษานับว่าเป็นรากฐานที่สำคัญทางการศึกษาดังที่ ธำรง บัวศรี (2527) กล่าวว่า รากฐานทางด้านปรัชญาการศึกษาถือเป็นรากฐานที่สำคัญต่อการจัดการศึกษา ทั้งในระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติ ปรัชญาการศึกษาจะช่วยวางรูปแบบ กำหนดนโยบาย ทิศทาง ในการจัดการศึกษา มีนักการศึกษา บางท่านกล่าวว่า “หากผู้บริหารการศึกษาหรือผู้มีแนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษาอย่างไร ก็จะกำหนดวัตถุประสงค์ของการสอน เนื้อหาวิชาที่สอน และวิธีการสอน ไปตามแนวทางที่ตนยึดถือ” (ภิญโญ สาธร, 2529, หน้า 81) ดังนั้น จะเห็นได้ว่าปรัชญาการศึกษาเป็นเรื่องสำคัญที่จะนำมาเป็นตัวกำหนดทิศทางในการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามที่สังคมต้องการ

ในการนำเอาปรัชญาการศึกษามาเป็นตัวกำหนดทิศทางในการจัดการศึกษานั้น แม้ตัวผู้บริหาร อาจารย์ และบุคลากรสายสนับสนุนในคณะศึกษาศาสตร์ จำนวนไม่น้อยที่สงสัยในบทบาทความรับผิดชอบและค่านิยมของตนเอง ทำให้ขาดความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงาน จะเห็นว่าปรัชญาการศึกษามีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งต่อบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่ผู้บริหารสถานศึกษา คณาจารย์ และบุคลากรสายสนับสนุน แต่ตัวจักรสำคัญในการนำเอาปรัชญาการศึกษามากำหนดทิศทางในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติการสอนอยู่ในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีความสนใจที่จะศึกษาแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาในบริบทของการศึกษาไทย ของบุคลากร ในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ว่ามีแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร ซึ่งผลจากการศึกษาครั้งนี้ จะเป็นแนวทางให้ผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากรสายสนับสนุน และผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษาจะได้นำมาพิจารณาและกำหนดปรัชญาการศึกษา ให้สนองต่อการพัฒนาหลักสูตร และการเรียนการสอน อีกทั้งสนองตอบต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาในบริบทของการศึกษาไทย

2. เพื่อเปรียบเทียบแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาในบริบทของการศึกษาไทย จำแนกตามสถานภาพ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

3. เพื่อสังเคราะห์แนวคิดทางปรัชญาการศึกษา และพัฒนาปรัชญาการศึกษาแนวคิดใหม่ของบุคลากรคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

4. เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการศึกษา และการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดของบุคลากรคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ อาจารย์ผู้สอน จำนวน 111 คน และบุคลากรสายสนับสนุน 66 คน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งกำลังปฏิบัติงานอยู่ในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา 2559 รวมทั้งสิ้น 177 คน ได้มาโดยเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970, pp. 607–610) แล้วสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) โดยการจับฉลากไม่คืนเบอร์ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของบุคลากรคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง 7 ด้าน ได้แก่ ด้านจุดมุ่งหมายการศึกษา ด้านโรงเรียน ด้านผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านวิธีการเรียนการสอน ด้านหลักสูตร และด้านการวัดผลประเมินผล เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (Multiple Choices) แบบ 6 ตัวเลือก ซึ่งตัวเลือกแต่ละด้านจะแทนปรัชญาการศึกษาในแต่ละลัทธิใน 7 ด้าน รวม 42 ข้อ มีค่า IOC เท่ากับ 0.96 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และทดสอบค่าไคสแควร์ (Chi–square)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาในบริบทของการศึกษาไทยระดับอุดมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คือลัทธิปรัชญาปฏิรูปนิยม ส่วนรายด้านอยู่ในระดับเรียงตามค่าร้อยละที่เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านจุดมุ่งหมายการศึกษา ลัทธิอัตถิภาวนิยม ด้านหลักสูตร ลัทธิปฏิรูปนิยม ด้านผู้สอน ลัทธิพุทธปรัชญา ด้านผู้เรียน ลัทธิพิพัฒนาการนิยม ด้านสถาบันการศึกษา ลัทธิปฏิรูปนิยม ด้านกระบวนการเรียนการสอน ลัทธิปฏิรูปนิยม และด้านการวัดผลประเมินผล ลัทธิปฏิรูปนิยม

2. ผลการเปรียบเทียบแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาในบริบทของการศึกษาไทยระดับอุดมศึกษาของบุคลากรที่มีสถานภาพและวุฒิการศึกษาต่างกันมีแนวคิดทางปรัชญาการศึกษา

แตกต่างกันอย่างมีสิ่งสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการสังเคราะห์แนวคิดทางปรัชญาการศึกษา และพัฒนาปรัชญาการศึกษาแนวคิดใหม่ของบุคลากร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า แนวคิดทางปรัชญาการศึกษาและพัฒนาปรัชญาการศึกษาใหม่ คือ ด้านจุดมุ่งหมายการศึกษาโน้มไปทางลัทธิอัตถิภาวนิยม ด้านหลักสูตร โน้มไปทางลัทธิปฏิรูปนิยม ด้านผู้สอน โน้มไปทางลัทธิพุทธปรัชญาการศึกษา ด้านผู้เรียน โน้มไปทางลัทธิพิพัฒนาการนิยม ด้านสถาบันการศึกษา โน้มไปทางลัทธิปฏิรูปนิยม ด้านกระบวนการเรียนการสอน โน้มไปทางลัทธิปฏิรูปนิยม และด้านการวัดผลการประเมินผล โน้มไปทางลัทธิปฏิรูปนิยม

4. ผลการสร้างรูปแบบการจัดการศึกษา และการจัดการเรียนการสอนของบุคลากร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า รูปแบบการจัดการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ส่วนใหญ่ โน้มไปทางลัทธิปฏิรูปนิยม ในด้านหลักสูตร สถาบันการศึกษาด้านการเรียนการสอนและด้านการวัดผลประเมินผล ส่วนด้านจุดมุ่งหมาย โน้มไปทางลัทธิอัตถิภาวนิยม ด้านผู้สอน โน้มไปทางลัทธิพุทธปรัชญาการศึกษา และด้านผู้เรียน โน้มไปทางลัทธิพิพัฒนาทางนิยม

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาในบริบทของการศึกษาไทยของบุคลากร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดคือโน้มไปทางลัทธิปฏิรูปนิยม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สาระสำคัญของปรัชญาปฏิรูปนิยม มีแนวคิดพื้นฐาน ในการปฏิรูปสังคมเพื่อมุ่งสร้างสรรค์สังคม และรูปแบบของอารยธรรมอันจะบังเกิดขึ้นในอนาคต ปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยมเห็นว่าการศึกษามีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยแก้ไขปัญหาสังคม ปฏิรูปสังคม ให้ผลจากสภาพวิกฤติไปสู่สังคมที่ดีงาม บริบททุก ๆ ด้านและเป็นสังคมแห่งสันติสุข โดยการศึกษาจะต้องทำให้ผู้เรียนเข้าใจและมีความมุ่งมั่นที่จะสร้างสังคมที่ดีงาม (ศักดิ์ชัย หิรัญทวี, 2530 อ้างถึงใน ธนันสี สุรเสียงสังข์, 2543 หน้า 25) ดังนั้น แนวคิดทางปรัชญาการศึกษาในบริบทของการศึกษาไทยของบุคลากร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีแนวคิดโน้มไปทางลัทธิปฏิรูปนิยมและปรัชญาดังกล่าว เน้นมุ่งสร้างระเบียบสังคมใหม่ และอยู่บนพื้นฐานและสภาพสังคมและเศรษฐกิจของโลกในปัจจุบัน และสามารถออกไปอยู่ในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ในสังคมอย่างเป็นสุข

2. ผลการเปรียบเทียบแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาในบริบทของการศึกษาไทย ของบุคลากรที่มีสถานภาพ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ต่างกัน อภิปรายผลดังนี้

2.1 สถานภาพ และวุฒิการศึกษา จากผลการวิจัย พบว่าบุคลากรคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาแตกต่างกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานภาพ

ของบุคลากรที่เป็นอาจารย์ผู้สอนและเจ้าหน้าที่สายสนับสนุน ส่วนใหญ่ มีวุฒิการศึกษาต่างกันเพราะอาจารย์ผู้สอนส่วนมาก จบปริญญาโท และปริญญาเอกตามเกณฑ์ข้อบังคับของ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา แต่เจ้าหน้าที่สายสนับสนุนส่วนใหญ่จบปริญญาตรี และวุฒิการศึกษาต่างกันมีแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาแตกต่างกัน

2.2 ประสบการณ์ในการทำงาน จากผลการวิจัย พบว่า บุคลากร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบุคลากรในคณะศึกษาศาสตร์ มีประสบการณ์ในการปฏิบัติสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ รวมทั้งนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีรูปแบบเดียวกัน จึงทำให้แนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของบุคลากรคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีแนว คิดทางปรัชญาการศึกษาไม่แตกต่างกัน

3. ผลการสังเคราะห์แนวคิดทางปรัชญาการศึกษา และพัฒนาปรัชญาการศึกษา แนวคิดใหม่ของบุคลากร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า แนวคิดทางปรัชญาการศึกษาและพัฒนาปรัชญาการศึกษาใหม่สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

ด้านจุดมุ่งหมายการศึกษาโน้มไปทางลัทธิอัตถิภาวนิยม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการศึกษาลัทธิอัตถิภาวนิยมเน้นความสำคัญของมนุษย์สอนให้มนุษย์ยึดตนเองเป็นหลักและเลือกสร้างลักษณะของตัวเองขึ้นตามที่ตัวเองอยากจะเป็น นั่นคือต้องมีเสรีภาพที่จะเลือกในแนวทางที่ตนปรารถนาโดยมีเงื่อนไขในการเลือกว่าต้องเลือกสิ่งที่ดีสำหรับตัวเองและดีสำหรับคนอื่นด้วย (ศักดา ปรางค์ประทานการ, 2523 อ้างถึงใน ชวลิต สุภิสิงห์, 2543, หน้า 21) ซึ่งแนวทางปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยมสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมที่ลดเวลาเรียนภาควิชาการลง แต่ต้องไม่กระทบเนื้อหาหลักที่เด็ก ๆ ควรเรียนรู้ ซึ่งหมายความว่าครูต้องใช้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ให้นักเรียนได้สาระที่ต้องรู้ครบถ้วนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งแนวทางอัตถิภาวนิยม คือ ช่วงเช้าให้นักเรียนเรียนวิชาการ และช่วงบ่ายให้เรียนกิจกรรมที่นักเรียนเลือกเรียนในสิ่งที่ชอบ ตรงกับนโยบายหนึ่งของรัฐบาล คือ การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ (คู่มือบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”)

ด้านหลักสูตรโน้มไปทางลัทธิปฏิรูปนิยม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าปรัชญาลัทธิปฏิรูปนิยม ด้านหลักสูตรเน้นสังคมเป็นหลัก เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจปัญหาสังคม ปัญหาความยากจน ยาเสพติด จราจร เป็นต้น รวมถึงวิชาทั่วไปที่สอนใน โรงเรียน เช่น วรรณคดี ดนตรี วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ ให้ความสำคัญแก่วิชาที่ทำให้นักเรียนเข้าใจว่าสังคม ช่วยแก้ปัญหาสังคม (ศักดา ปรางค์ประทานพร, 2526, หน้า 132) และสอดคล้องกับโยบายของรัฐบาลในเรื่อง “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

ด้านผู้สอน เน้นครูเป็นสำคัญยิ่งสำหรับศิษย์ คือครูเป็นกัลยาณมิตรของศิษย์ (จิตรกร ตั้งเกษมสุข, 2525, หน้า 119–120) ถึงแม้ปัจจุบันสังคมได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว แต่เนื่องจากคน

ไทยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธและการจัดการเรียนการสอนตามแนวพุทธปรัชญามาเป็นเวลานาน แต่ปัจจุบันคนไทยยังติดกับการสอนแบบพุทธปรัชญาการศึกษา คือ ผู้สอนในปรัชญาพุทธปรัชญาการศึกษาต้องเป็นผู้นำในการอบรมสั่งสอนศิษย์ให้รู้จักเดินไปสู่จุดหมายปลายทางที่พึงปรารถนา และครูจะต้องรู้จักนิสัยใจคอและระดับความสามารถของศิษย์อย่างถ่องแท้ว่าเด็กจัดอยู่ในบัวประเภทใด ส่วนวิธีสอนแบบใหม่ครูก็ได้ปรับตัวโดยการนำวิธีสอนใหม่ ๆ มาสอน แต่พื้นฐานของผู้สอนส่วนใหญ่ยังยึดติดกับแนวพุทธปรัชญาการศึกษา

ด้านผู้เรียน โน้มไปทางลัทธิพิพัฒนาการนิยม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าลัทธิพิพัฒนาการนิยมเน้นผู้เรียนมีความสำคัญมากที่สุด โดยถือว่าผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน โดยเรียนรู้เกิดขึ้นโดยการลงมือกระทำ (Learning by doing) นักเรียนสามารถ เลือกเรียนตามความถนัดของตนเอง ต้องได้รับการแนะนำจากครู ในการช่วยจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (ไพฑูรย์ สินสารัตน์, 2524, หน้า 85) ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ การเรียนรู้เน้นเรียนรู้โดยการกระทำ (Learning by doing) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 3)

ด้านสถาบันการศึกษา โน้มไปทางลัทธิปฏิรูปนิยม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม ด้านสถาบันการศึกษา เป็นปรัชญาที่มีบทบาทต่อสังคม แก้ไขปัญหาสังคม ส่งเสริมและสนับสนุนรวมทั้งสร้างสังคมใหม่ที่เหมาะสม ถูกต้องเป็นธรรมและเป็นประชาธิปไตย (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2524, หน้า 93-94) ดังนั้นสถาบันการศึกษาเป็นโรงเรียนที่ต้องมีบรรยากาศแห่งประชาธิปไตย ที่ความคิดเห็นของผู้เรียนส่วนใหญ่ได้รับการนำไปปฏิบัติ แต่ในขณะเดียวกันความคิดเห็นของผู้เรียนส่วนน้อยก็ได้รับการเคารพด้วย (ศักดา ปรางค์ประทานพร, 2523, หน้า 124) ดังนั้นสถาบันการศึกษา ตามแนวลัทธิปฏิรูปนิยมเป็นความต้องการของสังคมในอนาคตของไทย ที่สถาบันการศึกษาสามารถจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อฝึกฝนให้เด็กมีบุคลิกภาพ ทัศนคติ และความรู้ ความสามารถที่พึงประสงค์

ด้านกระบวนการเรียนการสอนโน้มไปทางลัทธิปฏิรูปนิยม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ลงมือกระทำเอง มองเห็นปัญหาและเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการ เช่น วิธีการทางวิทยาศาสตร์ วิธีการ ของโครงการ วิธีการแก้ปัญหา เป็นต้น (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2524, หน้า 92-93) และการจัดตารางสอน จัดแบบยืดหยุ่น มีตารางการสอนทั้งช่วงสั้น และช่วงยาว มีคาบสำหรับการอภิปราย ค้นคว้าด้วยตนเอง (ศุภร ศรีแสน, 2522, หน้า 107)

ด้านการวัดผลการประเมินผล โน้มไปทางลัทธิปฏิรูปนิยม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม ด้านการวัดผลการประเมินผลเน้นวัดด้านวิชาความรู้ และวัดด้านพัฒนาการของผู้เรียนและ ทัศนคติเกี่ยวกับสังคม (ทองปลิว ชมชื่น, 2528, หน้า 170)

4. ผลการสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่ารูปแบบการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ส่วนใหญ่โน้มไปทางลัทธิปฏิรูปนิยม ในด้านหลักสูตรสถาบันการศึกษา ด้านการเรียนการสอน และด้านการวัดผลประเมินผล ถือเป็นรูปแบบหลัก ส่วนด้านอื่นสามารถนำประกอบกันเป็นรูปแบบการจัดการศึกษา และการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง คือ ด้านจุดมุ่งหมาย โน้มไปทางลัทธิอัตถิภาวนิยม ด้านผู้สอนโน้มไปทางลัทธิพุทธปรัชญาการศึกษา และด้านผู้เรียนโน้มไปทางลัทธิพิพัฒนาการนิยม

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

การศึกษาแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาในบริบทของการศึกษาไทยระดับอุดมศึกษา แนวทางทางลัทธิอัตถิภาวนิยม หรือทางลัทธิปฏิรูปนิยม จะสามารถใช้ในการวางแผนเพื่อพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษา และการจัดการเรียนการสอนของบุคลากร ที่มีองค์กรไกล้เคียงกับมหาวิทยาลัยรามคำแหง นำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนการจัดทำหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่จะเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนและผู้สอน

สรุป

สรุปในภาพรวมของบทความ โดยภาพรวมอยู่ในโน้มไปทางลัทธิปฏิรูปนิยม ด้านจุดมุ่งหมายการศึกษา โน้มไปทางลัทธิอัตถิภาวนิยม ด้านหลักสูตร โน้มไปทางลัทธิปฏิรูปนิยม ด้านผู้สอน โน้มไปทางลัทธิพุทธปรัชญา ด้านผู้เรียน โน้มไปทางลัทธิพิพัฒนาการนิยม ด้านสถาบันการศึกษา โน้มไปทางลัทธิปฏิรูปนิยม ด้านกระบวนการเรียนการสอน โน้มไปทางปฏิรูปนิยม ด้านการวัดและประเมินผล โน้มไปทางลัทธิปฏิรูปนิยม ผลการเปรียบเทียบ ของบุคลากรที่มี สถานภาพ และวุฒิการศึกษา ต่างกันมีแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ผลการสังเคราะห์ ด้านจุดมุ่งหมายการศึกษา ลัทธิอัตถิภาวนิยม ด้านหลักสูตร ด้านสถาบันการศึกษา ด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้านการวัดผลประเมินผล ลัทธิปฏิรูปนิยม ด้านผู้สอน ลัทธิพุทธปรัชญา ด้านผู้เรียน ลัทธิพิพัฒนาการนิยม ผลการสร้างรูปแบบการจัดการศึกษา และการจัดการเรียน ภาพรวม และองค์ประกอบส่วนใหญ่ เป็นลัทธิปฏิรูปนิยม ส่วน ผู้สอน เป็นลัทธิพุทธปรัชญา และผู้เรียน เป็นลัทธิพิพัฒนาการนิยม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสามารถนำข้อมูลจากการวิจัย ใช้ในการวางแผนเพื่อพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษา และการจัดการเรียนการสอนของบุคลากร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

2. บุคลากรในคณะศึกษาศาสตร์ โดยเฉพาะภาควิชาสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนการจัดทำหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ทำการวิจัยศึกษาแนวคิดของบุคลากรในมหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อนำผลการวิจัยใช้เป็นแนวทางในการวางแผนจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย

2. ทำการวิจัยในเรื่องความสัมพันธ์ของปรัชญาการศึกษากับนโยบายของรัฐบาล เพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาวิเคราะห์หาจุดเด่น จุดด้อย เพื่อวางแผนพัฒนาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551.* กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

จิตรกร ตั้งเกษมสุข. (2525). *พุทธปรัชญากับปรัชญาการศึกษาไทย.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เคล็ดไทย.

ชวลิต สุทธิสิงห์. (2543). *แนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยม สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคใต้.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ทองปลิว ชมชื่น. (2528). *ปรัชญาการศึกษานอกระบบโรงเรียน.* นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ธำรง บัวศรี. (2527). *ทฤษฎีหลักสูตร: การออกแบบและพัฒนา.* กรุงเทพ ฯ: สำนักพิมพ์ธนรัชการพิมพ์.

บรรจง จันทรสา. (2522). *ปรัชญากับการศึกษา.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2524). *ปรัชญาการศึกษาเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภิญโญ สาธร. (2529). *หลักการบริหารการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.

ศักดา ปรางค์ประทานพร. (2526). *ปรัชญาการศึกษาฉบับพื้นฐาน.* ชลบุรี: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศุภร ศรีแสน. (2522). *ปรัชญาและแนวคิดทางการศึกษา.* กรุงเทพฯ: อภิชาติการพิมพ์.

เอกวิทย์ ณ ถลาง. (2523). *รายงานการประชุมทางวิชาการเรื่องพระพุทธศาสนากับการศึกษาในประเทศไทย.* กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining simple size for research activities. *Educational and Psychological Measurement,* 30(3), 607–610.